

Odůvodnění rozhodnutí o nepoložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU

Pokud v otázce, v níž má být aplikováno unijní právo, obecný soud rozhodující jako soud poslední instance ve smyslu čl. 267 Smlouvy o fungování Evropské unie nepoložení předběžné otázky řádně neodůvodní včetně posouzení výjimek, které vypracoval ve své judikatuře Soudní dvůr EU, dopustí se porušení práva na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a na spravedlivý proces dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

(Nález Ústavního soudu České republiky sp.zn. II.ÚS 45/26 ze dne 17.6.2026)

Ústavní soud rozhodl o ústavní stížnosti stěžovatelů a) Ing. M.V. a b) M.V., oba zastoupeni Mgr. M.V., advokátem, sídlem B., proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 8. 10. 2025, č. j. 13 C 140/2023-185, za účasti Obvodního soudu pro Prahu 6, jako účastníka řízení a společnosti Smartwings, a. s., zastoupené Mgr. P.R., advokátem, sídlem H., jako vedlejší účastnice řízení, tak, že rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 8. 10. 2025, č. j. 13 C 140/2023-185, došlo k porušení práva stěžovatelů na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a práva na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 8. 10. 2025, č. j. 13 C 140/2023-185, se proto ruší.

Z odůvodnění:

I.

1. Stěžovatelé se v soudním řízení vedeném před Obvodním soudem pro Prahu 6 domáhali na vedlejší účastnici (Smartwings, a. s.) zaplacení částky 400 eur pro každého ze žalobců s příslušenstvím s odůvodněním, že se dne 30. 6. 2022 účastnili letu žalované č. QS1152 z Prahy do Malagy, kdy plánovaný přílet byl stanoven na 20:45 hodin, nicméně skutečný čas příletu byl v 00:27 hodin dne 1. 7. 2022. Vzhledem ke zpoždění se žalobci dostali do cílové destinace o více než tři hodiny později, přičemž vzdálenost letu činí 2 118 km. Žalobci se proto domáhali na vedlejší účastnici náhrady podle nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 261/2004 ze dne 11. 2. 2004 (dále jen "nařízení"), kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letu.

2. Po předchozím řízení Obvodní soud pro Prahu 6 žalobu ve vztahu ke stěžovatelům zamítl (výrok I. a II.) a současně jim uložil povinnost uhradit žalované na náhradu nákladů řízení částku 20 042 Kč. Obvodní soud se zabýval především otázkou, zda rozhodnutí řízení leteckého provozu, které způsobilo zpoždění rotace letu žalobců i přímo letu žalobců, lze považovat za mimořádnou okolnost ve smyslu čl. 5 odst. 3 nařízení. Dospěl přitom k závěru, že rozhodnutí leteckého provozu je rozhodnutím nezávislým na vůli žalované, kterým dochází ke změnám jejího letového plánu a kterým se vedlejší účastnice musí řídit. Tento typ rozhodnutí není podle soudu ze své povahy při výkonu činnosti leteckého dopravce běžný. Vedlejší účastnice nemohla ovlivnit přidělení konkrétního času odletu, tzv. slotu, a rozhodnutí řízení leteckého provozu se musela podříditi. Obvodní soud se zabýval dále důvody regulace leteckého provozu a uzavřel, že změny počasí představují mimořádnou okolnost, která zapříčinila zpoždění dotčeného letu. Na základě toho nalézací soud dospěl k závěru o

prokázání mimořádné okolnosti se zpožděním v délce 2 hodin a 22 minut. Tuto dobu odečetl od celkového zpoždění letu stěžovatelů, které činilo 3 hodiny a 50 minut. Zbývajících zpoždění v délce jedné hodiny a 28 minut podle soudu nezakládá nárok na vyplacení kompenzace podle nařízení. Vedlejší účastnice navíc podle názoru soudu nemohla přijmout žádná přiměřená opatření, kterými by tomuto zpoždění zabránila a které by po ní bylo možné spravedlivě požadovat.

II.

3. Stěžovatelé uvádějí, že sporným ve věci nebylo samotné zpoždění letu QS 1152 z Prahy do Malagy, ale existence mimořádné okolnosti spočívající v tzv. slotových koordinacích, tj. postupném posouvání odletových časů na pozdější čas. Prokázání této skutečnosti je základním předpokladem pro osvobození leteckého dopravce od povinnosti vyplatit paušální náhradu (kompenzaci). Výklad pojmu mimořádné okolnosti spočívající v pozdějším přidělování slotu je obecnými soudy v jednotlivých členských státech EU odlišný, a dochází tak k vydávání rozdílných rozhodnutí. V souvislosti s uvedeným stěžovatelé odkázali na rakouskou judikaturu. Např. ani slotové koordinace z důvodu nepříznivého počasí nepředstavují mimořádnou okolnost (srov. Handelsgericht Wien 50 T 125/20v). Stejně tak Zemský soud v Korneuburgu vyjádřil právní názor, že přidělování pozdějších slotů z důvodu omezené kapacity je součástí běžného výkonu činnosti leteckého dopravce jako typického leteckého rizika (LG Korneuburg 22 R 56/20w; 22 R 75/20i; R 22 R 67/20p). Z judikatury Soudního dvora EU (SDEU) podle stěžovatelů vyplývá (srov. rozsudek Soudního dvora ze dne 19. listopadu 2009 ve spojené věci C-402/07 a C-432/07), že mimořádnou okolností jsou takové události, které nejsou z důvodu své povahy či původu vlastní běžnému výkonu činnosti dotčeného leteckého dopravce a vymykají se jeho účinné kontrole, přičemž tyto dvě podmínky musejí být naplněny kumulativně.

4. Soud v napadeném rozsudku sice vysvětlil, proč považuje slotové koordinace za událost vymykající se účinné kontrole leteckého dopravce, ale nevypořádal se s tím, zda slotové koordinace představují událost vlastní běžnému výkonu činnosti leteckého dopravce. Stěžovatelé mají za to, že se nejedná o otázku *acte clair* ani *acte éclairé*, a proto soud pochybil, když nepředložil SDEU předběžnou otázku. V projednávané věci soud aplikoval evropské nařízení, které vyložil v rozporu s jeho zněním, aniž by se obrátil na SDEU. Tuto povinnost přitom konstatoval Ústavní soud např. v nálezu ze dne 8. 1. 2009, sp. zn. II. ÚS 1009/08 nebo v nálezu ze dne 8. 12. 2015, sp. zn. II. ÚS 2390/15. Soud nevzal v úvahu, že slotové koordinace mohou být vlastní běžnému výkonu činnosti leteckého dopravce a nemusejí nutně stát mimo účinnou kontrolu leteckého dopravce. Stěžovatelé jsou toho názoru, že nepředložením předběžné otázky bylo porušeno právo stěžovatelů na spravedlivý proces a právo na zákonného soudce podle čl. 36 a čl. 38 Listiny základních práv a svobod.

III.

5. Obvodní soud pro Prahu 6 ve svém vyjádření k ústavní stížnosti plně odkázal na odůvodnění napadeného rozsudku. Předběžnou otázku SDEU nepředložil, neboť k tomuto postupu neshledal důvod; dospěl k závěru, že výklad dotčeného práva je zřejmý a lze jej provést bez předložení věci. Pokud jde o rozhodnutí cizích států, soud zdůraznil, že je vázán výhradně právním řádem a judikaturou České republiky.

6. Vedlejší účastnice ve vyjádření k ústavní stížnosti uvedla, že ve věci nebyly splněny podmínky pro předložení předběžné otázky SDEU. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 25. 3. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2932/2020, vyložil, že cestující mají nárok na paušální náhradu podle čl. 7 nařízení v případě zrušení letu, ale i v případě významného zpoždění letu. Vychází přitom z rozsudku Soudního dvora ze dne 19. 11. 2009 ve spojených věcech C-402/07 (Christopher Sturgeon, Gabriel Sturgeon, Alana Sturgeon proti Condor Flugdienst GmbH) a C-432/07 (Stefan Bock, Cornelia Lepuschitz proti Air France SA), v němž bylo vysvětleno, že významné zpoždění zakládající nárok na paušální náhradu dle čl. 7 nařízení

je zpoždění o tři nebo více hodin. Nařízení v čl. 5 odst. 3 však dává provozujícímu leteckému dopravci právo zprostit se povinnosti platit náhradu, prokáže-li, že zrušení (resp. významné zpoždění) bylo způsobeno mimořádnými okolnostmi, kterým by nebylo možné zabránit, i kdyby byla přijata všechna přiměřená opatření. Základní odpověď na otázku, zda rozhodnutí letového provozu lze považovat za mimořádnou okolnost, tak poskytuje již samo nařízení. Podle vedlejší účastnice nelze přehlédnout, že bod 15 preambule nařízení představuje fikci mimořádné okolnosti. Obvodní soud pro Prahu 6 tak ani neměl možnost zkoumat, z jakých důvodů a za jakých podmínek bylo takové rozhodnutí přijato. Obvodní soud pro Prahu 6 v napadeném rozsudku ze všech těchto právních závěrů vyšel a na věc je správně aplikoval. Jejich použití v řízení řádně vysvětlil. Napadený rozsudek je tak nejen v souladu s českým právem, ale zejména s příslušnou judikaturou SDEU. Pokud stěžovatelé polemizovali s tím, zda rozhodnutí řízení letového provozu jsou ze své povahy či původu běžná, zcela pomíjejí, že přidělování slotů je v kompetenci řízení letového provozu a že samo nařízení (bod 15 preambule) toto za mimořádnou okolnost (při splnění dalších shora citovaných podmínek) označuje.

7. Vzhledem k tomu, že vyjádření vedlejší účastnice je obsahově obdobné jako ve věci vedené pod sp. zn. II. ÚS 2549/24, a stěžovatelé jsou navíc zastoupeni týměž právním zástupcem, Ústavní soud z důvodu procesní ekonomie nezasílal toto vyjádření stěžovatelům k replice. Citovaný nález je totiž oběma účastníkům řízení prokazatelně znám, a nebylo tak možné očekávat přínos jakékoliv další argumentace.

IV.

8. Ústavní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou splněny procesní předpoklady projednání ústavní stížnosti. Dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnými stěžovateli, kteří byli účastníky, ve kterém bylo vydáno rozhodnutí napadené ústavní stížností. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatelé jsou právně zastoupeni v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Jejich ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona a *contrario*), neboť proti napadenému rozhodnutí neměli žádný opravný prostředek.

9. Ústavní soud po přezkoumání napadeného rozhodnutí obvodního soudu dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná. V projednávané věci je klíčovou otázkou posouzení, zda obecný soud porušil právo stěžovatelů na soudní ochranu a právo na zákonného soudce tím, že bez dalšího aplikoval unijní právo, konkrétně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004, aniž by splnil svou povinnost obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie s předběžnou otázkou, a zejména pak, že se s výslovným návrhem stěžovatelů na její položení nijak nevypořádal. Ústavní soud v tomto směru plně odkazuje na svou dosavadní ustálenou judikaturu, představovanou například nálezy sp. zn. II. ÚS 1009/08 nebo sp. zn. II. ÚS 2390/15, a zejména pak na skutkově i právně prakticky totožný nález sp. zn. II. ÚS 2549/24, od jehož závěrů nemá důvod se odchýlit ani v nynějším řízení.

10. V projednávané věci dospěl obvodní soud k závěru, že stěžovatelům nevznikl nárok na paušální náhradu podle čl. 7 nařízení, neboť zpoždění letu vzniklo v důsledku mimořádné okolnosti (čl. 5 odst. 3 nařízení). Stěžovatelé oproti tomu namítali, že omezení řízení leteckého provozu je běžnou součástí výkonu činnosti leteckého dopravce, a nelze je proto považovat za mimořádnou okolnost ve smyslu tohoto nařízení. Pro vyjasnění této problematiky stěžovatelé navrhli vznesení předběžné otázky k SDEU. V souvislosti s uvedeným Ústavní soud konstatuje, že se obdobným případem v minulosti již zabýval ve věci evidované pod sp. zn. II. ÚS 2549/24, přičemž neshledává důvody, pro které by se měl od tam obsažené argumentace jakkoliv odchýlit. V uvedeném nálezu Ústavní soud připomněl, že vnitrostátní soudy poslední instance se nemusejí obrátit na Soudní dvůr s předběžnou otázkou tehdy, jestliže 1. předmětná otázka unijního práva není významná pro řešení daného případu; 2. již existuje ustálená judikatura Soudního dvora k dané otázce (tzv. *acte éclairé*); nebo 3. výklad a správná aplikace unijního práva jsou natolik zřejmé, že nedávají žádný prostor pro rozumné pochybnosti (tzv.

acte clair).

11. Nepoložení předběžné otázky může v určitých případech představovat porušení ústavně zaručeného základního práva na řádný proces a práva na zákonného soudce podle čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 1 Listiny, jakož i čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva") [viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále jen "ESLP") ze dne 20. 9. 2011 ve věci Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgii (stížnosti č. 3839/07 a 38353/07)]. Ovšem ne vždy, když není v souladu s unijním právem položena předběžná otázka, dochází k porušení ústavnosti, nýbrž musí jít o zásadní a kvalifikované pochybení při takovém rozhodování (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 6. 2008 sp. zn. IV. ÚS 154/08 či ze dne 24. 6. 2014 sp. zn. II. ÚS 2463/12).

12. V případě, kdy účastník řízení sám navrhne položení předběžné otázky, je takovým pochybením, nevypořádá-li se soud s daným návrhem vůbec, anebo učiní-li tak nesrozumitelně či neudržitelným způsobem [viz náleze ze dne 11. 6. 2018 sp. zn. I. ÚS 1434/17 (N 108/89 SbNU 593) bod 72].

13. Obvodní soud se v projednávané věci sice věnoval samotnému výkladu unijního nařízení a z hlediska svého vlastního právního názoru logicky vysvětlil, proč považuje slotové koordinace za událost vymykající se kontrole dopravce, avšak nijak se nevyjádřil k návrhu stěžovatelů na vznesení předběžné otázky, resp. nevysvětlil, která z výše vyložených výjimek z povinnosti položit předběžnou otázku je dána. Tím, že se obecný soud úvahou o (ne)předložení předběžné otázky vůbec nezabýval a nevysvětlil, proč výjimky z unijní povinnosti aplikoval, zatížil své rozhodnutí nepřezkoumatelností a dopustil se protiústavní libovůle. Takový postup znamená svévolné odnětí věci stěžovatelů jejich zákonnému soudci a zakládá přímé porušení práva na zákonného soudce podle čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

14. Stěžovatelé navíc poukázali na rozhodnutí rakouského soudu (Handelsgericht Wien 60 R 74/18i), který dospěl k závěru, že nová přidělení slotů na základě přetížení vzdušného prostoru nebo letiště nejsou v zásadě neobvyklými postupy a patří k provoznímu riziku dopravce. Český soud není vázán judikaturou rakouských soudů, ale pokud tato založí pochybnost o výkladu evropského práva, měl by soud vysvětlit, proč je jeho výklad správný. Již samotné povědomí o odlišném právním výkladu unijního ustanovení zakládá pochybnost o tom, že výklad práva není jednoznačný (acte clair).

15. Z výše vyložených důvodů má Ústavní soud za to, že Obvodní soud pro Prahu 6 pochybil, když se v situaci, kdy se stěžovatelé domáhali vznesení předběžné otázky k SDEU, hlouběji nezabýval tím, zda jsou naplněny důvody, pro které tuto otázku položit nemusí (k tomu srov. např. náleze sp. zn. II. ÚS 2504/10). Takový postup považuje Ústavní soud za svévolný, a tudíž porušující pravidla spravedlivého procesu, jenž je stěžovatelům garantován čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud nepředjímá, že by v projednávané věci předběžná otázka musela být položena, ovšem obvodní soud bude muset svůj procesní postup řádně zargumentovat. V podrobnostech odkazuje Ústavní soud na náleze Ústavního soudu ze dne 6. 5. 2026, sp. zn. II. ÚS 2549/24.

16. Na základě výše uvedeného Ústavní soud podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) a § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu rozhodl tak, že rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 8. 10. 2025, č. j. 13 C 140/2023-185 zrušil.

Další články:

- [Náklady řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Propuštění duchovních \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Skutková zjištění](#)
- [Tarifní hodnota \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předčasný důchod](#)
- [Předběžné opatření](#)
- [Prozatímní rozhodnutí](#)
- [Prozatímní rozhodnutí](#)
- [Imise \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Neplatnost právního úkonu](#)
- [Ochrana přírody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)